

MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI

VARHAISMETALLIKAUTISEN
RÖYKKIÖN KAIVAUS JA KOE-
KAIVAUS YMPÄRÖIVÄLLÄ
ALUEELLA

EERO MUURIMÄKI

SISÄLLYSLUETTELO

1. Arkistotietoja	1
2. Johdanto	1
2. 1. Alueen sijainti ja topografia	2
2. 2. Kiintopiste	3
3. Röykkiö no 1:n kaivauksen kulku	3
3. 2. Löydöt	6
3. 3. Näytteet	7
3. 4. Röykkiön ajoitus	7
3. 5. Röykkiön kultuurihistoriallisesta asemasta	8
4. Koekaivaus	8
5. Hiili- ja maanäytteet	9
6. Kertomukseen liittyvät diapositiivit	10
7. Kertomukseen liittyvät negatiivit	12

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI

RÖYKKIÖN NO 1 KAIVAUS JA KOEKAIVAUS YMPÄRÖIVÄLLÄ ALUEELLA

1. ARKISTOTIETOJA

Kunta: Maalahti

Kylä: Längäminne

Alue: Nikkari

Tila: RN:o 20:29

Peruskartta: 1242 12 ÖVERMALAX, painettu 1987

koordinaatit: x = 6977 19, y = 1539 59, z = 29 m mpy (röykkiön alaraja)

Vuoden 1989 kaivauksen löydöt: KM 25 298:1-2

Aikaisemmat tutkimukset: Tarkastus Mirja Miettinen 1989

Kertomukseen liittyvät negatiivit: 79136 - 79243

Kaivauksen kanssa samanaikaisesti suoritettun Nikkarin alueen tarkastuksen negatiivit on luettelointu tämän kaivauskertomuksen yhteydessä, tarkastuksesta on muutoin oma kertomuksensa).

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: 19869 - 19902

Kertomukseen liittyvät negatiivit: f. 79 136 - 79235

2. JOHDANTO

Nikkarinkallion huipulla sijaitsevan Nikkarin alueen röykkiö no 1 tutkittiin, koska TVH:n tarkoitus on käyttää kallio murskealueena. Kallion lounaispuolista aluetta, joka nyt on hakkuuaukeana, aiotaan käyttää varastoalueena. Tältä alueelta pyrittiin koekuopin etsimään asuinpaikkaa. Kolmas tehtävä oli etsiä ja kartoittaa muinaisjäännöksiä koko TVH:n varaamalta alueelta, mikä on kooltaan noin 400 m x 200 m. Lisäksi tarkastettiin TVH:n varaaman alueen ulkopuolella, Alkärret-nimisen suon läheisyydessä oleva röykkiö, jonka eräs paikallinen asu-

kas kävi näyttämässä. Läheltä tuota röykkiötä löytyi lisäksi kaksinkertainen, luonnonkivistä koostettu rengas ja tarkoituksettaan tuntemattomia, mutta ilmeisesti esihistoriallisia kuopanteita. Näistä tarkastuksista on erillinen kertomuksensa.

Kenttätyöt suoritettiin 4. 9 - 15. 9. 1989. Niitä johti fil. kand. Eero Muurimäki. Piirtäjänä toimi huk Lena Spoofo. Kaivajia oli eri pituisia aikoja yhteensä kymmenen, näiden joukossa paikalliset amatööriarkeologit Siri Hagback, Lennart Norrman ja Martin Groop. TVL:n Vaasan piiri kustansi kaivaukset.

2. 1. ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Nikkarin alue sijaitsee Långåminnen ja Laihian välisen paikallistien koillispuolella. Nikkarinkallio (peruskartassa Berget), jonka huipulla kaivettu röykkiö sijaitsi, on kahden suon, Alkärretin ja peruskartassa nimettömänä olevan, hieman suuremman suoalueen välissä (ks. kartta s. 12).

Esihistoriallisena aikana kallio on ollut ensin niemeke meressä, jonka taakse on jäänyt kapean salmen erottama poukama, nykyinen Alkärret. Myöhemmin Alkärret on kuroutunut pikkujärveksi ja soistunut. Kallion luoteispuolella on avautunut saaristomeri, joka sekin on myöhemmin soistunut. (Entistä merenpohjaa oleva suo on kuvassa f. 79 211).

Kaivettu röykkiö no 1 sijaitsi kallion huipulla, noin 540 m:n etäisyydellä Laihian ja Långåminnen välisestä paikallistiestä. Kallion huipun ympäristö on hakkuuaukeaa molemmin puolin oleville soille asti luoteessa ja kaakossa. Metsänraja on lounaassa n.75 metrin etäisyydellä röykkiöstä. Hakkuuaukean ja metsänraja noudattaa palstojen RN:o 20:30 ja RN:o 13: 153 välistä rajaa.

Kallion rinteet olivat varsin jyrkät ja louhikkoiset muualla, paitsi varastoalueeksi suunnitellulla kaakkoisrinteellä, johon tehtiin koekuoppia mahdollisen asuinpaikan löytämiseksi. Maaperä alueella on moreenia.

Kallion huippu tarjoaa ikäänkuin luontaisen, kaksitasoisen jalustan hautarauniolle. Tämän "jalustan" pohjoispuoli kaareutui lähes ympyrän muotoisena, eteläpuoliskon ollessa luoteeseen suippeneva. Pohjoiseen ja koilliseen rinne laski varsin jyrkästi, etelään loivemmin. "Jalustan" länsiosassa avautuu koillisesta luoteeseen kallionhalkeama, joka on luoteispäässään noin 4 metriä leveä. Koillisesta etelään kallio laskeutuu maahan kaaren muodossa, joka päättyy lounaaseen suppenevaan kaapeampaan halkeamaan. (f. 79 183, f. 79185, yleiskartta s. 26).

Kaivausalueen itäosassa oleva halkeaman luonaispäässä oli kallion päällä vetisen turpeen täyttämä suomalainen alue. (f. 79 147). Ylemmän "jalustan" kaakkoispuolella oli taas kuivaa, turpeen alta hiekkapohjaista maata.

Tämä pyöreämuotoinen, "jalustan" ylempi taso rajoittui muualta paitsi itäpuoleltaan 0,5 m - 1 m korkeisiin jyrkänteisiin, jotka muodostavat "jalustan" alemman, laajemman, teräväkulmaisen tason. (kts. yleiskartta).

Kaivauksen kohteena olevan röykkiön kivet olivat hajallaan Nikkarinkallion huipun ympärillä lukuunottamatta sen pohjoispuolta. (ks. f. 79 151). Näytti ilmeiseltä, että röykkiö on tietoisesti hajotettu. Asia vahvistui, kun saimme kuuulla paikallistien lounaispuolella olevalla tilalla (RN:o 8:3) nykyisin enää kesäisin asuvalta eläkeläisrouvalta että hän oli lapsuudessaan ollut leikkitovereineen vyöryttämässä röykkiön kiviä alas.

2. 2. KIINTOPISTE

Kaivauksen kiintopisteenä käytettiin TVH:n kiintopistettä (korkeus 20,79 m ymp.) joka sijaitsee 150 m. kaivauksen kohteena olevasta röykkiöstä itään. Kiintopiste sijaitsee n. 20 metriä suon metsän puolella noin 20 m suon ja metsän rajasta kaakkoon.

3. RÖYKKIÖ NO 1 KAIVAUKSEN KULKU

Kaivauksen peruslinjaksi valitiin sarkojen RN:o 20:30 ja RN:o

20:29 välinen, luode-kaakko suuntainen rajalinja, joka nimettiin 100 x:ksi. Koillinen-lounas -suuntainen peruslinja nimettiin 500y:ksi ja se laitettiin kulkemaan kaivettavan röykkiön lounaispuolen sivuitse.

Kaivaus aloitettiin paaluttamalla 12 m x 12 m suuruinen alue. Röykkiön kivet kaikkein kauimmaksi vyöryneitä lukunottamatta mahtuivat tälle alueelle. Kallion korkein kohta sijaitti kaivausalueen pohjoisosassa, paalun 122x, 502 y kohdalla, jossa korkeus oli 31,29 m ymp.

Röykkiön kivet täyttivät kaivausalueen itäosassa olevan halkeaman yläosan. Lisäksi niitä oli runsaasti "jalustan" länsipuolella. Kiviä oli vain yhdessä kerroksessa muualla kuin "jalustan" alareunan vieressä.

Koska kiviä ei ollut juurikaan pohjoispuolella, kallion korkeimman kohdan toisella puolella, näytti ilmeiseltä että röykkiötä ei alunpitäen ole pystytetty korkeimman kohdan päälle, vaan sen keskikohta lienee ollut korkeimmasta kohdasta 5 - 8 m etelään. Pintaturpeen alta löytyi tältä alueelta runsaasti pieniä kiviä, joita muualla ei tavattu.

Samanaikaisesti röykkiön kaivauksen kanssa tehtiin Nikkarinkallion alapuoliseen maaastoon koekuoppia. Ks. kertomusta s. 5 - 6.

Kaivausalue valittiin siten, että lähes kaikki röykkiöstä vyörytetytkin kivet mahtuivat sen alueelle. 50 cm levyisten profiilipenkien leikkauspisteeksi valittiin ruutu x = 119, y = 505, joka ennen kaivausta vaikutti todennäköiseltä röykkiön keskipisteeltä. Kaivauksen jälkeen vaikuttaa siltä, että keskipiste on sijainut tästä metrin, pari kaakkoon.

Länsisektori nimettiin a-sektoriksi, eteläsektori sai tunnuksen b, itäsektori c ja pohjoissektori d (ks. yleiskartta, s. 26).

Röykkiön ulkopuolta kaivettiin joitain neliömetrejä kaivausalueen itäosassa aluetta, jossa ei ollut röykkiön kiviä, samoin

sen länsiosassa soistunutta painannetta.

Kaivaus suoritettiin tavanomaiseen tapaan. Ensimmäisenä poistettiin pintaturve, jonka paksuus oli keskimäärin 10 cm. Kaivausalue ei ollut kokonaisuudessaan turpeen peittämä, vaan paljasta kalliota oli erityisesti alueen pohjoiskulmassa, samoin kuin jonkin verran myös eteläosassa.

Turvekerroksen alta paljastui kivien lisäksi kalliopohjaa erityisesti c- ja d-sektoreissa. c-sektorin itäkulmasta tuli esiin nokimaata ja -läiskiä. (kartta s. 28, f. 79 151, f. 79 147, 79 148, 79 149, 79 150).

Ensimmäisen kerroksen kaivaustason syvyys oli tavalliseen tapaan 10 cm. Kiviä poistettiin aina 20 cm läpimittaisiin asti, mikäli nämä ulottuivat 10 cm pintatason yläpuolelle.

Lähes koko kallion pinnalla oli vain tämä yksi kivikerros. Kiviä jäi ensimmäisen kerroksen poiston jälkeen ainoastaan itäosan kallionhalkeamaan b-sektorin halkemaan ja kallion juurelle sekä vähäisiä määriä c-sektorin halkeamaan. (f. 79 157, 79 183, 79 185, 79 186, 79 195). Nokimaata esiintyi c-sektorissa. (Ks. kartta s. 29, f. 79 195.).

Seuraavien kerroksien vahvuus oli sama kuin ensimmäisenkin. Toisen kerroksen kaivamisen jälkeen kiviä jäi runsaammin enää itäosan halkeamaan. Jonkin verran niitä oli maassa b- ja c-sektoreissa. (f. 79 208). c-sektorin nokimaa-alue siirtyi ruudun itäosasta aivan kallionjyrkänteen juureen. Länsiosan turpeen alaosasta paljastui hyvin hiilipitoisia läikkiä. (f. 79 205, kartta s. 30).

Kolmannen kerroksen kaivamisen jälkeen tasoon kolme jäi enää hieman kiviä itäosan halkeamaan. (f. 79 217). c-sektorin hiilipitoinen alueen pieneni. (f. 79 219). b-sektorissa oli hieman noen tummentamaa maata. (f. 79 220). (Kartat s. 31)

Neljännessä kerroksessa poistettiin viimeiset kivet ja kaivettiin viimeiset nokimaatäplät pois. Muutama satojen kilojen painoinen järkäle jouduttiin tosin jättämään paikoilleen. (f. 79

223, 79 224, 79 230, 79 231). Neljännestä, täysin steriilistä tasosta ei enää piirretty karttaa.

Röykkiön kivet olivat paikallisia kivilajeja, enimmäksen graniittia ja gneissia. Ehkä 1 - 2 % röykkiön kivistä oli laakeita hiekkakiviä. Röykkiössä oli myös nyrkinkokoisia, huonolaatuista kvartssia olevia palasia, jotka muistuttivat iskentäytimiä. Nämä talletettiin ja tuotiin museovirastoon, mutta niiden luetteloinnista luovuttiin, koska röykkiöstä tai koekaivauksessa ei löytynyt yhtäkään iskokseksi luokiteltavissa olevaa kvartssia. Sekä hiekkakivi että kvartsi olivat luontaisia alueella, koska niitä löytyi mm. tuulenskaatamien puiden juurakoiden alta.

3. 2. LÖYDÖT

Täysin varmasti artefakteiksi luokiteltavia irtolöytöjä ei kaivauksessa saatu. Röykkiön alueelta löytyi hiekkakiven kappale, joka on mahdollisesti kookas iskos (KM 25 298:1). Alueelta B löytyi hiekkakiven siru, jossa on hiotulta vaikuttavaa pintaa (25 298:2).

Alueelta tehtiin vielä yksi löytö, joka kuitenkin oli liian suuri kuljetettavaksi miesvoimin autotien varteen. Valitettavasti tätäkin uhrikiveä täytyy luonnehtia sanalla "mahdollinen".

Toista kerrosta kaivettaessa havaitsin matalalla paistavan aamuauringon tuovan esiin kuopanteita eräässä röykkiön kivessä. Kivi oli a-sektorissa, 20 - 30 asteen kulmassa kallellaan pinta pohjoiseen päin. Röykkiön hajallisuudesta johtuen on mahdollista sanoa, oliko kiven asema alkuperäinen.

Lähempi tarkastelu osoitti, että jokseenkin tasaisen, laatamaisen kiven pinnan rapautumattomasta osasta paljastui 26 kpl pieniä, pyöreitä, sormenpään painalluksen kokoista kuopannetta ja pahasti rapautuneesta pinnasta jälkiä kolmesta syvemmästä, noin 5 cm halkaisijaltaan olevasta kuopanteesta. Kivi on kooltaan 60 x 45 cm. Paksuudeltaan se on n. 15 cm. Tasoa 2 esittävässä kartassa kiveen on merkitty vaaitusluvut 114/124.

(F. 79 191 - 79 193, diat 19 891 - 19 892).

Kuten edellä on mainittu, epävarmaksi jäi, onko kyseessä uhrikivi. Sormenpään kokoisia uhrikiven kuopanteita ei tietääkseni tunneta. Kivessä olleet kolme suurempaa kuopannetta olivat pahasti rapautuneita. Maalahdella tunnetaan poikkeuksellisen monia uhrikiviä, mutta nämä sijaitsevat matalammalla, lähinnä merovingiaikan ajoittuvien kalmistojen yhteydessä (Kaarlo Kattiskosken suullinen tiedonanto).

Mahdollinen uhrikivi oli liian painava kuljetettavaksi miesvoimin tien varteen. Se jätettiin ylös kalliolle. Varminta olisi, mikäli joku geologi tutkisi kiven ja kertoisi, ovatko kuopanteet luonnonmuodostumia vai ei.

3. 3. NÄYTTEET

Näytteitä otettiin varsin runsast, 24 kpl. Varsinkin lounaiskulman suomalainen alue tarjosi mahdollisuuksia näytteiden ottoon. Hiiltä löytyi myös runsaasti ja sitä otettiin talteen. Hiilen esiintyminen on todennäköisesti yhteydessä röykkiön käyttöön liittyviin rituaaleihin tms. mutta tämä on luonnollisesti epävarmaa.

3. 4. RÖYKKIÖN AJOITUS

Kaivauskertomusta kirjoittaessa ei C 14 analyysjä ole vielä saatavissa. Kuten mainittua, ei ole edes varmaa saadaanko näillä ajoitus röykkiölle. Rannansiirtymiskronologian avulla on mahdollista karkeasti ajoittaa röykkiö. Koska röykkiö on hajoitettu, ei sen tarkkaa alarajaa pysty sanomaan. Alarajana voi kuitenkin käyttää ylemmän tasanteen juuren korkeutta turpeen poistamisen jälkeen. Tämä on röykkiön kaakkoispuolella n. 29,15 m ymp. Toisaalta voidaan olettaa, että röykkiön lounaispuolella oleva suoalue on röykkiön rakentamisajankohtana ollut vielä merta. Suoalueella olevan kiintopisteen korkeus on 18,7 m.

Rannansiirtymisdiagrammista (Miettinen 1980 , 81) saadaan näillä arvoilla varhaisimmaksi röykkiön rakentamisajankohdaksi

pronssikauden loppu, n. v. 600 eKr ja myöhäisimmäksi ajankohdaksi roomalainen rautakausi, n. v. 200 jKr. Luontevinta on tällöin olettaa, että rökkiö on rakennettu esiroomalaisena rautakautena, periodina, jota luonnehtii hautojen löydöttömyys.

3. 5 RÖYKKIÖN KULTTUURIHISTORIALLISTA ASEMATA

Rökkiön löydöttömyys on esiroomalaiseen rautakaudelle ominainen piirre. Kyseisenä ajanjaksona on ruumishautaus ollut vallitseva, jolloin edes palaneen luun siruja ei ole löydettävissä rökkiön alta. Mielenkintoinen seikka oli rökkiön ympäriltä löytyneen hiilen suuri määrä. Pitäisin luultavana, että vaikka ruumiita ei olekaan poltettu, on hautauksen yhteydessä tai muulloin rökkiön vieressä poltettu rituaalisia kokkoja, joista hiili on jäänyt jäljelle.

4. KOEKAIVAUS

Rökkiön lounaispuolella oleva hakkuuaukea oli suhteellisen tasaista maata, toisin kuin maasto rökkiön muilla sivuilla ja näytti täten mahdolliselta alueelta asumiseen. Tälle alueelle tehtiin 25 m:n välein kahdeksan koekuoppaa. Muutama koekuoppa tehtiin myös rökkiön koillis-, itä- ja kaakkoispuolella oleviin tasaisille alueille.

Koekuopat tehtiin 1 m x 1m:n suuruisiksi ja ne kaivettiin pohjasoraan asti. Useimmista niistä löytyi heti turpeen alta hiiltä, joistakin myös palaneelta vaikuttavia kiviä. Runsaimmin näitä tuli koekuopasta 100x, 528 y, minkä johdosta koekuoppaa laajennettiin 4 x 6 m:n kokoiseksi kaivauslaueeksi, joka nimettiin B-alueeksi. (Diat 19894 - 19896, f. 79 198, 79 227).

Kyseiseltä alueelta löytyi yksi mahdollinen ihmistoiminnan tuote, hiekkakiven siru, jossa on hiotulta vaikuttavaa pintaa (25 298:2). B-alueelta tai koekuopista ei löytynyt yhtään artefaktia tai rakennetta, joka olisi kiistatta tulkittavissa ihmisen toiminnan jäänteiksi. Hiil
täkään ei paikalta paljastunut kuin aivan pinnasta (dia 19895).

B-aluetta kaivettiin pintatasoon, joka dokumentoitiin piirtämällä. Pintatason jälkeen kaivettiin vielä yksi 5 cm paksuinen kerros. Koska selviä merkkejä ihmistoiminnasta ei löytynyt, kaivausta ei jatkettu syvemälle.

Aukion laidassa metsän reunassa oli toistakymmentä kaatunutta puuta, joiden juurakot olivat nouseet pystyyn paljastaen turvekerroksen ja mineraalimaan rajan. Tutkin nämä juurakot huolellisesti. En kuitenkaan havainnut muuta, kuin vähän hiiltä ja palaneilta vaikuttavia kiviä muutamissa juurakoissa.

On toki mahdollista, että hiili ja palaneilta vaikuttavat kivet ovat ihmistoimintojen tulosta, onhan hautaraunio jo todistus siitä, että aluella on liikuttu. Esim. kaskeaminen tuottaa hiiltä, joka voi säilyä maaperässä. Hiiltä ja palaneilta vaikuttavia kiviä ei kuitenkaan voi ilman muuta artefaktuaalista todistusaineistoa pitää merkinä alueella sijaistevasta asuinpaikaista.

Kaivausta hankaloitti työvoimapula. Työvälistystoimiston välittämistä henkilöistä eräät lupautuneet eivät saapuneetkaan, tai jäivät yhden päivän jälkeen syytä ilmoittamatta pois. Suureksi avuksi olivat paikalliset harrasteliija-ärkeologit, mutta työn suunnittelua haittasi se, että he olivat varsin epäsäännöllisesti töissä.

Valokuvausta taas hankaloitti se, että vilkaasta kaivauskesongista johtuen museovirastolla ei ollut antaa mukaani kuin yksi 50 mm objektiivilla varustettu kamera. Tätä kameraa käytin diakuvien ottamiseen. Omalla kamerallani, jonka laajakulmaisoin objektiivi oli 35 mm:n otin mustavalkeat kuvat.

5. HIILI- JA MAANÄYTTEET

1. Hiilinäyte. 100x, 528y, koekuoppa, turpeen alta
2. Hiilinäyte. 112x, 504y. Turpeen alta.

3. Hiilinäyte. 100x, 528y. Koeruudusta (myöhemmin alue B).
Turpeen
alta.

4. Hiilinäyte. 115,00x, 502,60y. 1. kerros.

5. Turvenäyte. 121,80x, 50050y, 2. kerros.

6. Hiilipitoista turvetta. 112,80x, 503,80y, 192z. 3. kerros.

7. Hiilipitoista turvetta. 115,60x, 503,00y, 185z. 3. kerros.

8. Turvenäyte. 122,60x, 512,90y. Pohja.

9. Hiilinäyte. 120,10x, 500,40y. Pohja.

10. Turvenäyte. 113,80x, 503,00y. Pohja.

11. Hiilipitoistaa turvetta. 121,30x, 507,70y. Pohjataso.

12. Kairaamalla 15 m ryökkiö 2:sta olevasta kuopanteesta otet-
tua

hiiltä.

6. KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT DIAPOSITIIVIT

19869 Näkymä ylös rinnettä kalliolle, jolla rökkiö sijaitsi.

Kuva

otettu lounaasta.

19870 Näkymä ylös rinnettä kalliolle, jolla rökkiö sijaitsi.

Kuva

otettu lännestä.

19871 Rökkiö ennen kaivausta. Taustalla länsipuolinen suo.

Kuva

otettu idästä.

19872 Røykkiön lounaiskulma ennen kaivausta. Kuva lounaasta.

19873 Røykkiön eteläosaa (sektori a) ennen kaivausta. Kuva lounaasta.

19874 Røykkiön itäosaa (sektori c) ennen kaivausta. Kuva idästä.

19875 Røykkiön itäosa (sektori b ja c) ennen kaivausta. Kuva etelästä.

19876 Sektori a lounaasta. Pintataso.

19877 Kuva profiilipenkkojen keskuksen yli sektorille a idästä.

Pintataso.

19878 a-sektori lännestä. Pintataso.

19879 c-sektori idästä. Pintataso.

19880 b-sektori etelästä. Pintataso.

19881 c-sektori kaakosta. Pintataso.

19882 a ja b sektori lounaasta. Pintataso.

19883 a-sektori lounaasta. Taso 1.

19884 b-sektori etelästä. Taso 1.

19884 c-sektori. Likamaa-alue koillisesta. Taso 1.

19885 Lika- ja nokimaata (turvetta) sektorissa a. Taso 2.

19886 c-sektori. Taso 2 lännestä.

19887 c-sektori. Taso 2 etelästä.

19888 a-sektori. Taso 3 koillisesta.

19889 c-sektori. Noki ja likamaa ruuduissa 120 - 122 x, 508 - 510 y.

Taso 3 kuvattuna lounaasta.

19890 Profiili 124 x, 508 - 512 y.

19891 Uhrikivi ? in situ. a-sektori, taso 2. Kuva koillisesta.

19892 Uhrikivi ? in situ.

19893 Uhrikivi ? in situ. Mittakaava.

19894 Alue B. Pintataso etelästä.

19895 Alue B, nokimaata. Pintataso.

19896 Alue B. 1 taso luoteesta.

19897 Nokimaata koekuopassa 122x, 528y.

7. KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT NEGATIIVIT

Koska Nikkarin alueen muinaisjäännösten kartoitus ja tarkastus suoritettiin kaivauksen yhteydessä, allaolevaan negatiiviluoteloon sisältyy myös kyseisen tarkastuksen negatiivit.

Tarkastuksesta on oma, erillinen kertomuksensa.

79136 Röykkiön itäpuoli ennen kaivausta. Kuva otettu kaakosta

79137 Röykkiön länsipuoli ennen kaivausta. Kuva otettu koillisesta

79138 Röykkiön itäpuoli ennen kaivausta. Kuva otettu kaakosta

79139 Röykkiön länsiosassa oleva kivien täyttämä kalion hal-

keama. Kuva lounaasta.

791340 Røykkiön länsiosassa oleva kivien täyttämä kalion halkeama. Kuva lounaasta.

79141 Røykkiön pohjoispuolista kalliota.

79142 Røykkiön pohjoispuolista kalliota.

79143 Yleiskuva Nikkarinkalliosta koillisesta kuvattuna.

79144 Røykkiö ennen kaivausta. Kuva idästä.

79145 Yleiskuva Nikkarinkallion korkeimmasta kohdasta. Kuva luoteesta.

79146 a- sektori. Pintataso lounaasta.

79147 a-sektori. Pintataso koillisesta.

79148 c-sektori ja osia b-sektorista . Pintataso, kuva idästä.

79149 a ja b-sektorit luoteesta. Pintataso.

79150 Sektori d. Pintataso luoteesta.

79151 b-sektori etelästä. Pintataso.

79152 c-sektori idästä. Pintataso

79153 a-sektori lännestä. Pintataso.

79154 c-sektori idästä. Pintataso.

79155 Nikkarinkallion huippu kaakosta, metsänrajasta kuvattuna.

Kaivausalue vaaituskoneesta vasempaan.

79156 a-sektori lounaasta, taso 1.

- 79157 a-sektori koillisesta. Taso 1.
- 79158 Hiiltä koekuopassa 122x, 528y.
- 79159 Röykkiö 2 idästä.
- 79160 Röykkiö 2 pohjoisesta. Röykkiön keskellä on kuoppa.
- 79161 Röykkiö no 2, keskellä oleva kuoppa lounaasta kuvattuna.
- 79162 "Talonpohja", joka osoittautui luonnonmuodostumaksi.
- 79163 -79165 Sama kujin edellä.
- 79166 Röykkiö no 3 idästä kuvattuna. Keskustassa kuoppa.
- 79167 Röykkiö no 3 lounaasta yläperspektiivistä.
- 79168 Röykkiö no 4 (edellisestä n. 5 m luoteeseen). Kuva pohjoisesta.
- 79169 Röykkiö No 4 etelästä kuvattuna.
- 79170 Nikkarinkallio luoteesta.
- 79171 Kaivausalue lännestä, rinteän puolivälistä kuvattuna.
- 79172 Röykkiö ? no 5 "rajapyykki" kuvattuna kaakosta.
- 79173 Röykkiö ? no 5 idästä kuvattuna.
- 79174 Raunio no 6 etelästä
- 79175 Raunio no 7 "purettu" etelästä
- 79176 Raunio no 8 kaakosta.
- 79177 Sama kuin edellinen.
- 79178 No 8:n kiviä paljastettuna sammalen alta.

79179 Harjannetta, jolla rauniot 6 - 8 sijaitsevat etelästä kuvattuna.

79180 Sama kuin edellinen pohjoisesta.

79181 Koko harjanne pohjoisesta

79182 b-sektori pohjoisesta, taso 1.

79183 b-sektori etelälounaasta, taso 1

79184 b-sektori kaakosta, taso 1

79185 b-sektori koillisesta, taso 1

79186 kiveystä d-sektorissa, taso 1.

79187 Kuva profiilipenkkojen kekipisteen yli b-sektorille. Taso 1.

79188 Mahdollinen uhrikivi in situ,

79189 Mahdollinen uhrikivi in situ

79190 Mahdollinen uhrikivi in situ

79191 Mahdollinen uhrikivi in situ, mittakaava

79192 Mahdollinen uhrikivi in situ, mittakaava

79193 Mahdollinen uhrikivi ympäristöineen in situ.

79194 Nokimaata c-sektorin itäkulmassa. Kuva lännestä, taso 1

79195 c-sektori koillisesta, taso 1

79196 c-sektori lännestä, 1 taso

79197 c-sektori luoteesta, 1 taso

79198 Alue B kaakosta, pintataso

1.

79199 Alue B. Palaneilta vaikuttavia kiviä ruudussa 98x, 525y, pintataso

79200 Ed. lähikuvassa

79201 Alue B, luoteesta, pintataso

79202 Kuopanne no 1, luoteisrinne, kuva lounaasta.

79203 Kuopanne no 2 idästä.

79204 Mahdollinen bautakivi etualalla, röykkiö no 2 taustalla.

79205 Hiilipitoista turvetta sektorissa a. Taso 2. Kuva luoteesta.

79206 a-sektori lounaasta, taso 2.

79207 a-sektori koillisesta, taso 2.

79208 b-sektori lounaasta. Taso 2.

79209 c-sektori lännestä, taso 2.

79210 c-sektori kaakosta, taso 2

79211 Yleiskuva Nikkarinkallion huipulta alas varhaismetallikautiselle merelle, nykyiselle suolle.

79212 Alkärretin lähistöllä oleva röykkiö länsiluoteesta.

79213 Kaksikertainen kivistä tehty rengas Alkäretin lähistöllä. Kuva idästä.

79214 Ensimmäinen kuoppa röykkiöstä kaakkoon.

79215 Neljäs kuoppa röykkiöstä kaakkoon.

79216 a-sektori lounaasta, taso 3.

79217 a-sektori koillisesta. taso 3.

79218 c-sektori lounaasta. taso 3.

79219 Profiili 118,5 - 119,0x, 506 - 512 y päältä, kaakosta.
Pintataso

79220 Kallionhalkeama sektorissa b, koillisesta. Taso 3.

79221 Profiili 112 - 119x, 505,0 - 505,5y päältä, lounaasta.
Pintataso.

79222 Profiili 118,5x, 504 - 501 y. Sivusta, kaakosta.

79223 Profiili 124x, 509 - 512y. Sivusta, kaakosta.

79224 Profiili 118,5 - 119,0x, 506 - 512 y päältä, kaakosta.
Taso 1.

79225 Profiili 112 - 119x, 505,0 - 505,5y päältä, lounaasta.
Taso 1

79226 d-sektori pohjaan kaivettuna. Kuva koillisesta.

79227 b- ja c-sektorit pohjaan kaivettuina.

79228 B-alue. Taso 1. Lännestä.

79229 B-alueetta tasossa 1.

79230 B-alue, taso 1. Kuva kaakosta.

79231 Halkeama sektorissa c pohjaan kaivettuna. Kuva kaakosta.


79232 a-sektorin halkema pohjaan kaivettuna. Kuva koillises-

ta.

79233 Sama. Kuva lounaasta.

79234 c- sektori pohjaan kaivettuna. Kuva lännestä.

Helsingissä 30. 4. 1990


Eero Muurimäki, fil. kand.

MAALAHTI LÅNGÅMINNE NIKKARI

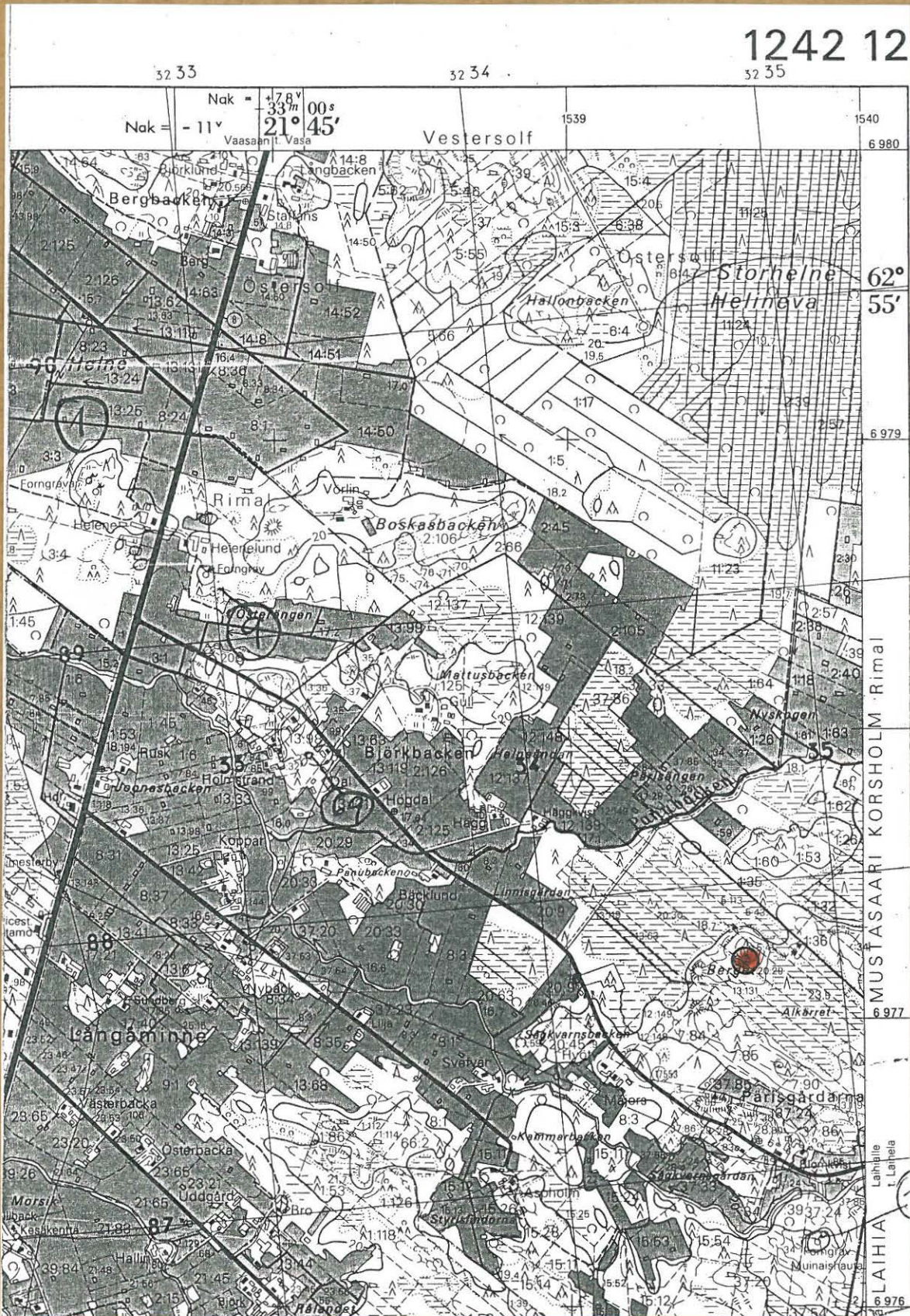
○ kaivausalueen sijainti

1: 20 000

x = 6977 19

y = 1539 59

z = n. 29 m ymp.





F. 79 151

Nikkarinkallion huipun rajoitetun
röykkiön turpeen poiston jälkeä.
(pintataso). Etualalla b-sektori.
Kuva etelästä.

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI

74
21



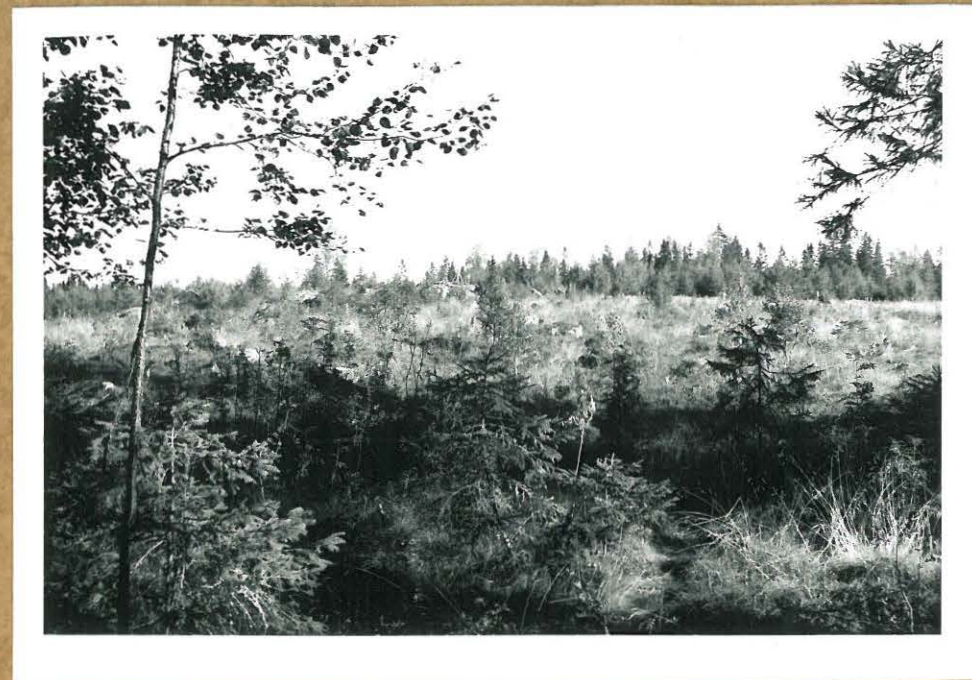
Yleiskuva luoteesta
Nikkarinkalliolle.

F. 79 146



Nikkarinkallio
luoteesta, suolta
kuvattuna

79 170



Nikkarinkallion
huippu kaakosta,
metsänrajasta
kuvattuna. Kaivaus-
alue vaaituskoneesta
vasempaan.

79 155

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI

15
22

Yleiskuva Nikkarin-
kalliolta
swolle



79 211
~~79 212~~

Röykkiön keskiosa
ennen kaivausta.
kuva idästä.



79 144

Röykkiön itäosa
ennen kaivausta.
kuva kaakosta.



79 136



Röykkiön länsiosassa
oleva kivien täyttämä
kallion halkeama
ennen kaivamista.
Kuva lounaasta.

F. 79 140



a-sektori. Pinta-
taso koillisesta.

F 79 147



osia b-sektorista
vasemmalla, c-
sektori etualalla.
Pintataso idästä.

F 79 148

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI

17
24



d-sektori.
Pintataso luoteesta.

F. 79 150



a- ja b-sektorit
luoteesta. Pintataso.

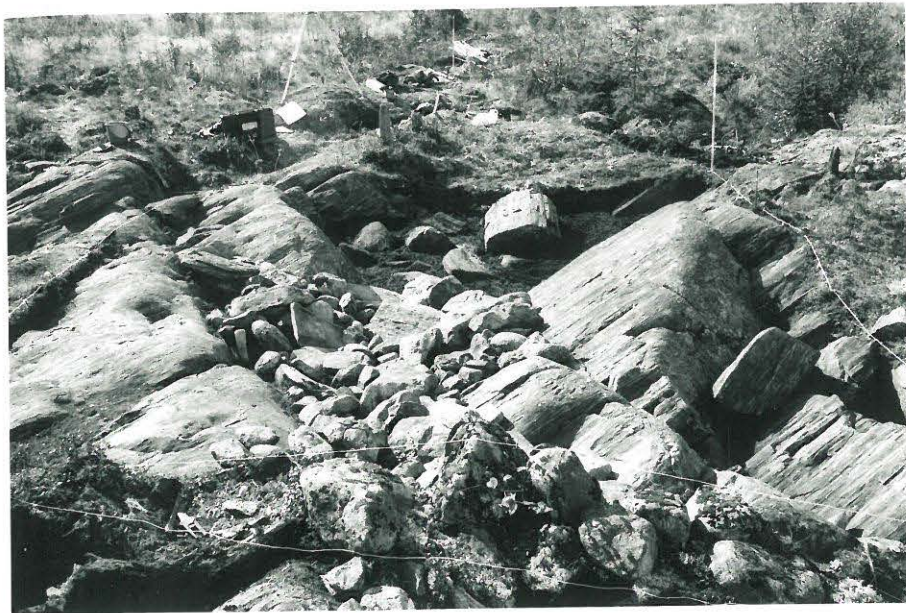
F 79 149



a-sektori lounaasta.
Taso 1.

F. 79 1506

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI



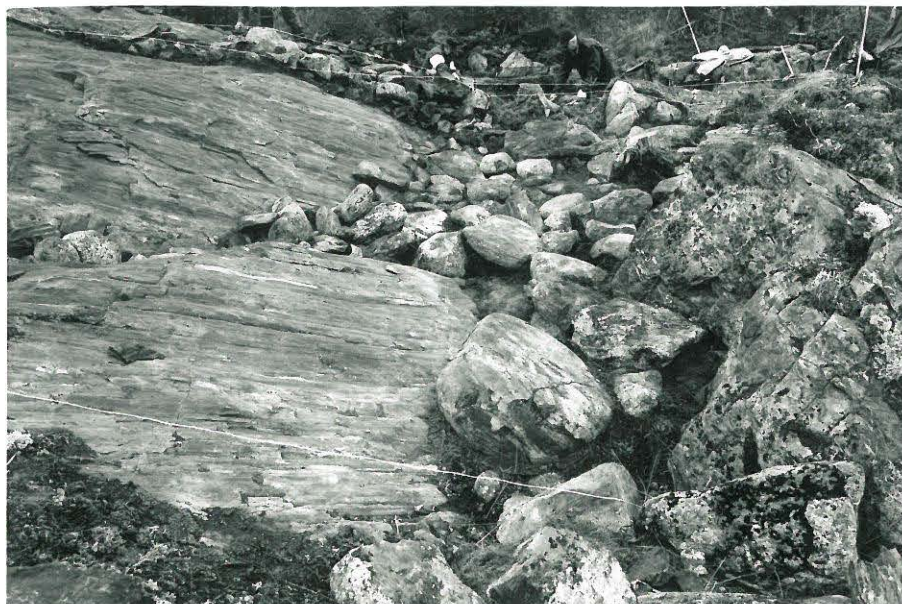
a-sektori
koillisesta.
Taso 1
Mand. uhrikivi
keskellä.

F. 79 1587



b-sektori pohjai-
sista. Taso 1.

F. 79 1802



b-sektori etelä-
lounaasta, taso 1.

F. 79 1803



b-sektori
koillisesta.
Taso 7.

F. 79 1805



d-sektorin
kiveystä.
taso 7.

F. 79 1806



c-sektori
koillisesta.
Taso 7.

F. 79 1905

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI

20
27



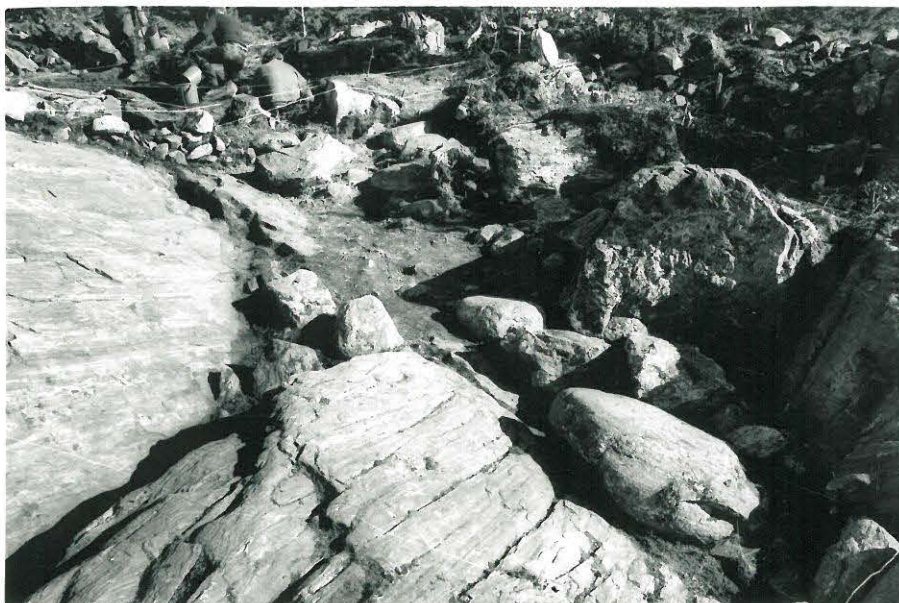
Nokimaanta c-
sektorin itä-
kulmassa.
Taso 1.

F. 79 1957



Hiiipitoista
turvetta
a-sektorissa.
Taso 2.

79 205
F. 79 210



b-sektori lounaasta.
Taso 2.

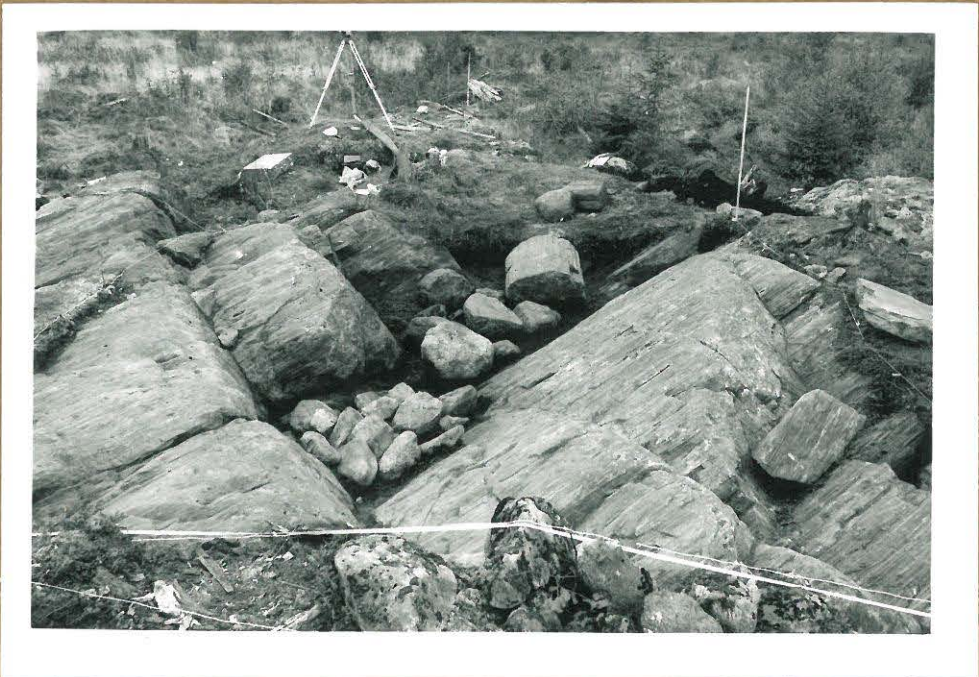
208
F. 79 213

MAALAHTI LÅNGÅMINNE NIKKARI



209
F. 79 215

c-sektori lännestä. Taso 2.



217
F. 79 219

a-sektori koillisesta. Taso 3.

MAALAHTI LÅNGÅMINNE NIKKARI



F. 79220
218

c-sektori lounaasta.
Taso 3.



F. 79222
220

Kallion valkua ma
sektorissa v. Kuva
koillisesta. Taso 3.



F. 79230.
227

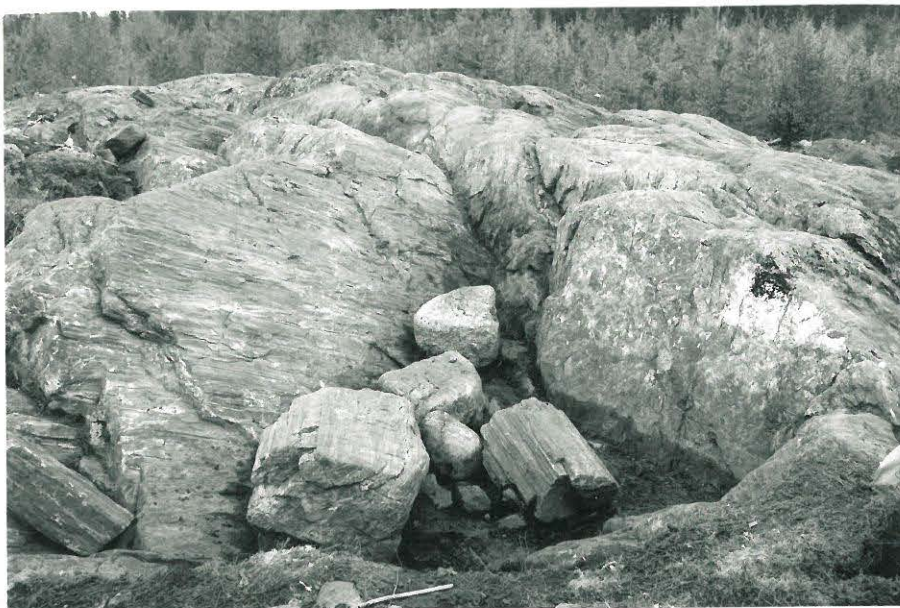
b- ja c-sektorit pohjaan
kaivettuina.

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI



c-sektori pohjaan
kaivettuna.
Kuva lännestä.

231
F. 79 237



a-sektorin
hukka ma
pohjaan
kaivettuna.
Kuva lounasta.

230
F. 79 236



d-sektori pohjaan
kaivettuna.
Kuva koillista

223
F. 79 229

MAALAHTI LÄNGÄMINNE NIKKARI



Mahdollinen
uhrikivi
in situ.

0 79 130



Mahdollinen
uhrikivi
in situ.
Mittakaava.

132
F. 79 133

MAALAHTI LÄNGÄMINE NIKKARI



Pintataso
B-alue. ~~Taso 7~~
kaakosta.

198
f. 79 203



B-alue. Taso 7
kaakosta.

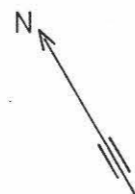
227
f. 79 203

MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
E. Muurimäki 1989

Pintavaaituskartta, Mk 1:50
Alue A
Kp 134

Piirt. L. Spoo

0cm 50 100 150 200cm



Turpeen pintalukema
pohjalukema

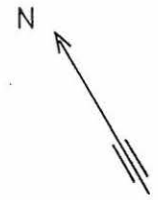
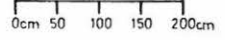
+ Paalu






124	+044 kallio	+081 059	+103 089	+146 kivi	+229 241	+225 235	+237 225	231+
	047 kallio	067 057	079 108	295 171	202 213	227 233	233	
122	+063 kallio	+020 kallio	+054 kallio	+098 kallio	+160 183	+206 204	+229 238	219+
	087 098	034 kallio	062 074	114 110	164 162	212 220	184	
120	+067 kallio	+035 kivi	+034 050	+072 075	+124 129	+182 197	+208 215	199+
	074 113	057 059	065 077	107 112	152 160	206	204	
118	+110 123	+061 kivi	+075 079	+087 089	+123 120	+180 175	+195 199	206+
	092 105	058 065	082 088	101 108	146 192	179 198	190	
116	+109 121	+120 131	+085 092	+091 101	+148 135	+185 188	+158 182	208+
	084 090	138 128	083 085	130 136	203 208	201 209	215	
114	+120 132	+156 169	+111 119	+115 129	+176 kallio	+211 219	+183 172	202+
	162 166	163 162	154 158	146 kallio	207 215	163 kallio	215	
112	+146 158	+152 167	+129 138	+062 178	+166 kallio	+223 228	+190 207	211+
	500	502	504	506	508	510	512	514

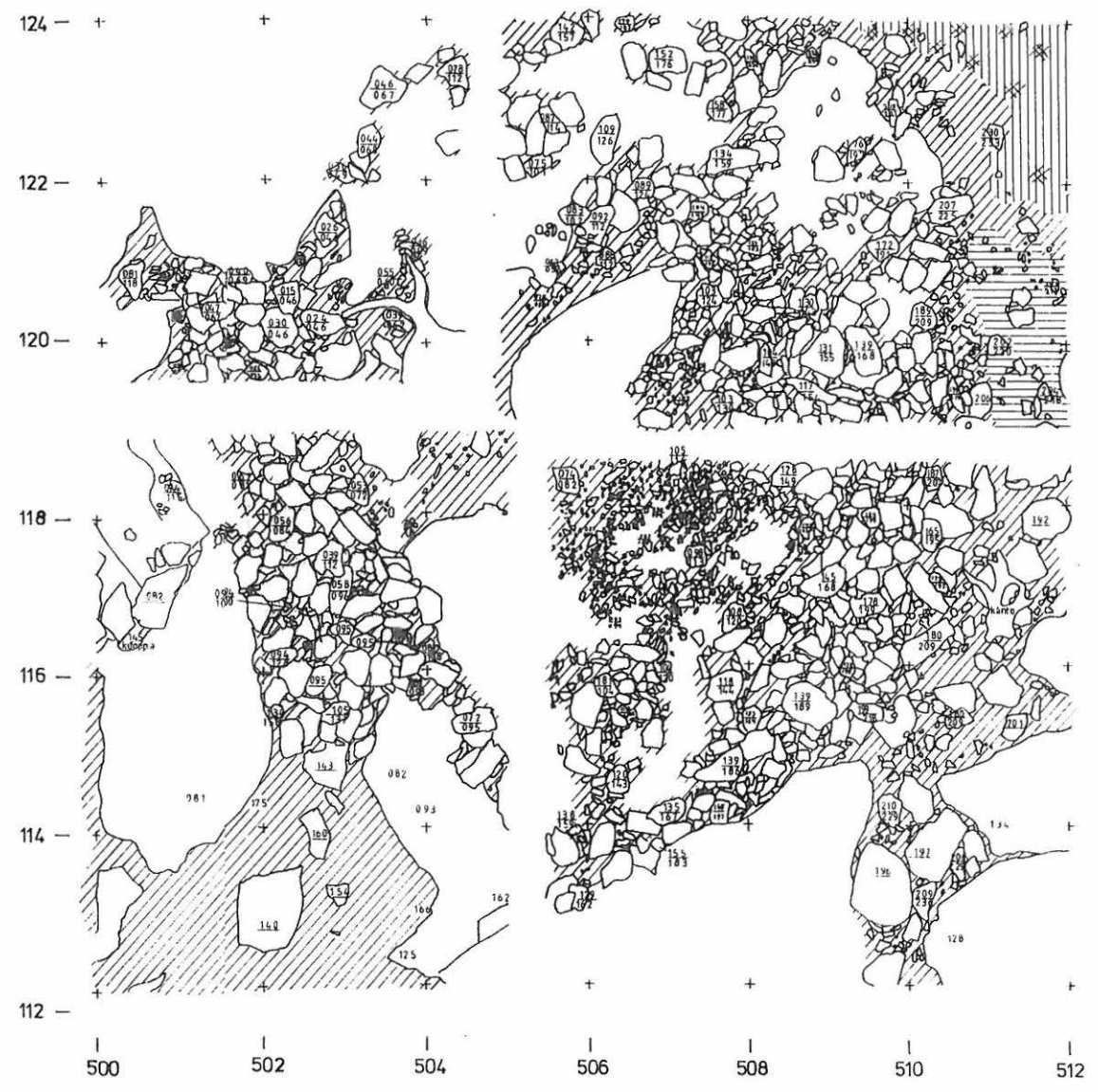
MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
 E. Muurimäki 1989

Tasokartta, pintaso, Mk 1:50
 Alue A
 Kp 134

Piirt. L. Spoof



-  Turve
 -  Hiekänsäinen turve
 -  Tummaski värjäytyny maa
 -  Nokiläiskä
 -  Paalu
- Kiven pintalukema
 pohjalukema

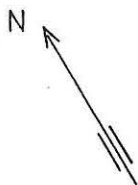


MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
E. Muurimäki 1989

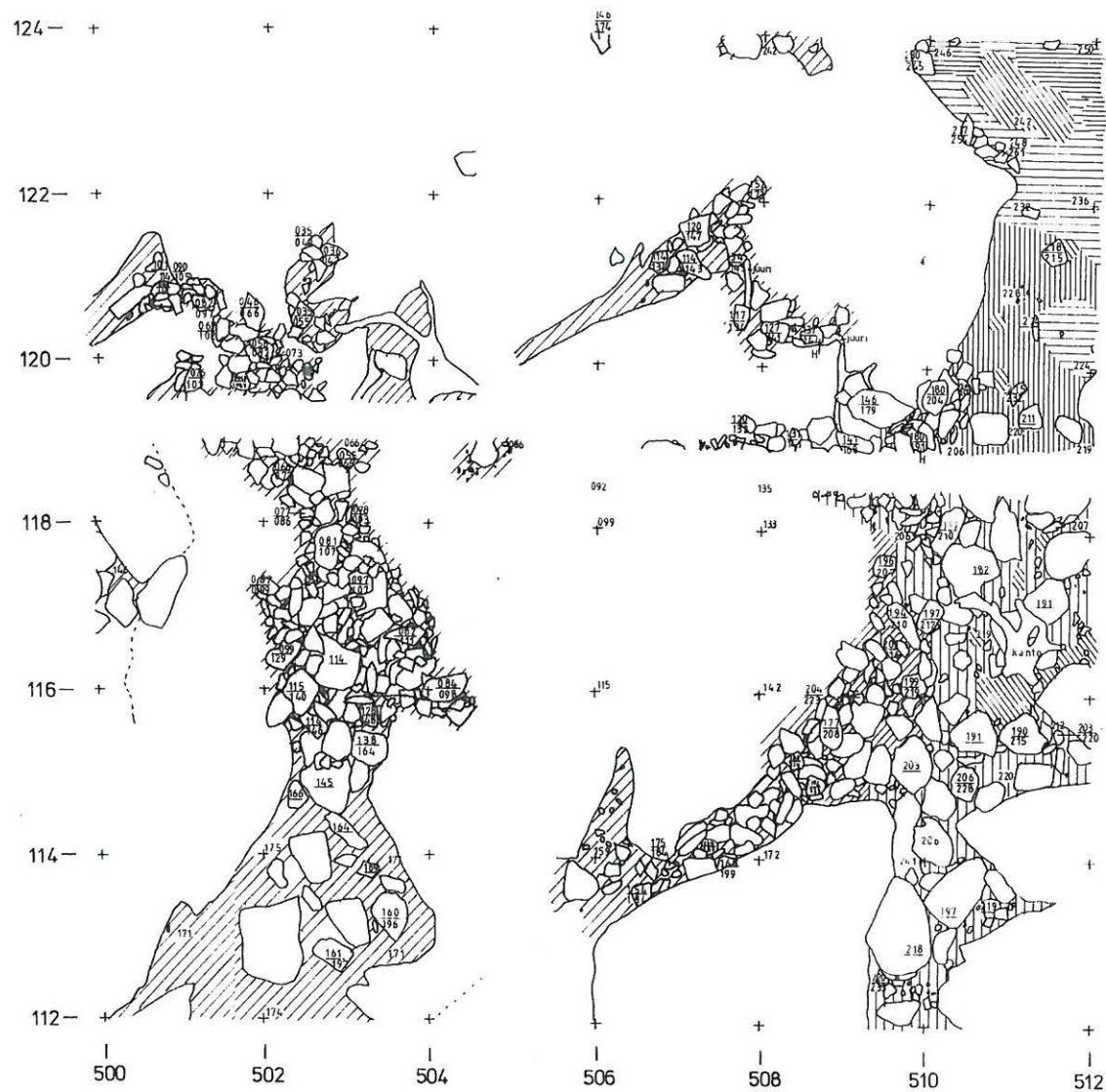
Tasokartta, taso 1, Mk 1:50
Alue A
Kp 134

Piirt. L. Spoof

0cm 50 100 150 200cm



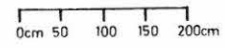
- | | |
|--|-------------------------|
|  | Turve |
|  | Hiekansekinen turve |
|  | Kellanruskea hiekka |
|  | Harmaanruskea hiekka |
|  | Tumma noensek hiekka |
|  | Tumma hiekansekinen maa |
|  | Nokimaa |
| + | Paalu |
| Kiven | pintalukema |
| | pohjalukema |
| H | Punainen hiekkamaa |











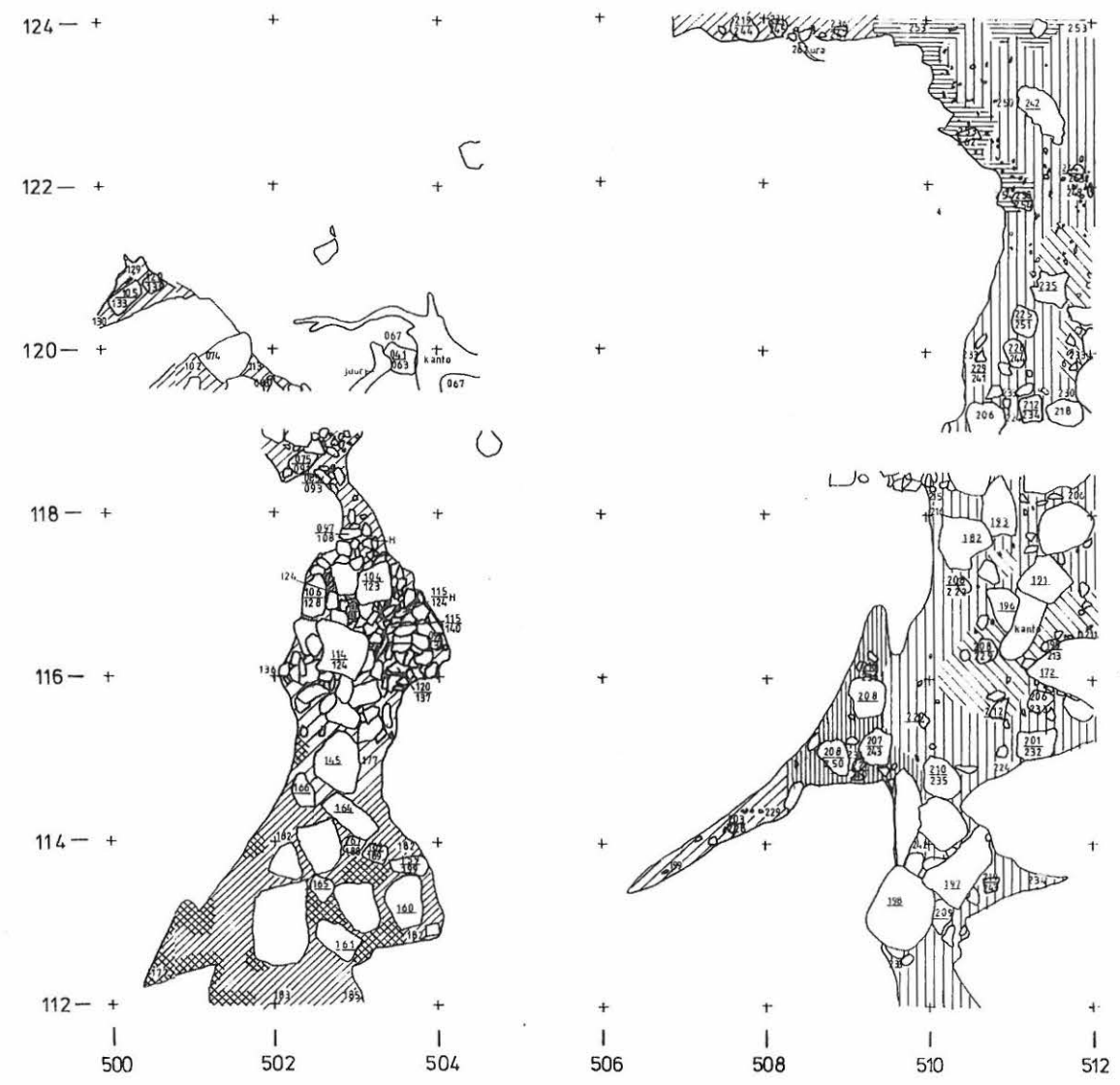
MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
E. Muurimäki 1989

Tasokartta, taso 2, Mk 1:50
Alue A
Kp 134

Piirt. L. Spoof



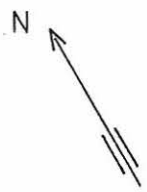
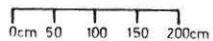
-  Turve
-  Kellertävänruskea hiekka
-  Vaaleanruskea hiekka
-  Tumma hiekkainen maa
-  Noensekainen maa
-  Noensek turve
-  Erittäin nokinen turve
-  Paalu
- Kiven pintalukema
pohjalukema
- H Punainen hiekkakivi



MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
E. Muurimäki 1989

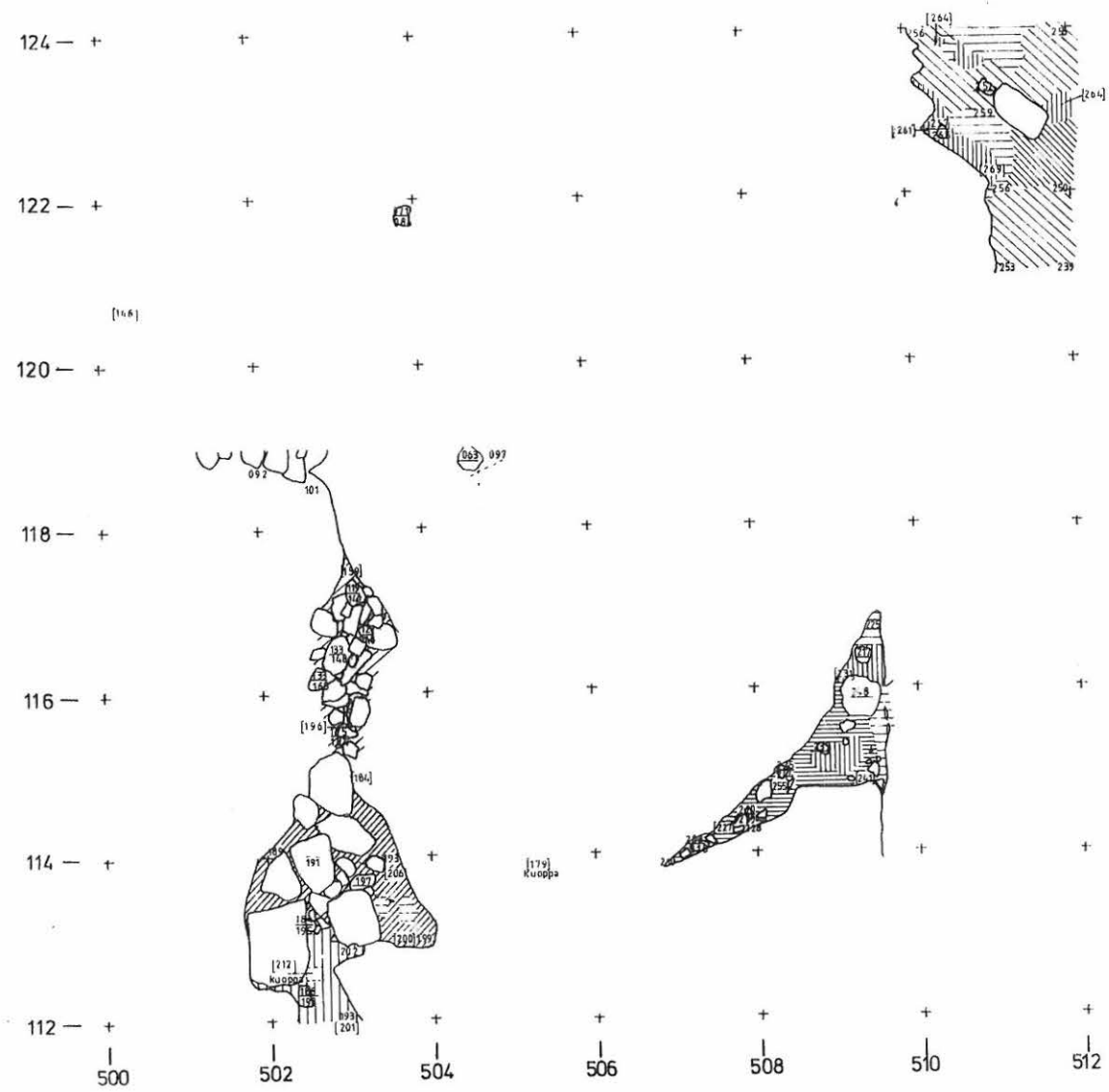
Tasokartta, taso 3, Mk 1:50
Alue A
Kp 134

Piirt. L. Spooft




- Turve
- Noensekainen turve
- Soran- ja noensek turve
- Punertavanruskea hiekka
- Harmaa hiekkä
- Ruskea hiekka
- Noensek turve
- Tumma maa

- + Paalu
- Kliven pintalukema
pohjalukema
- [] Pohjavaaituslukema

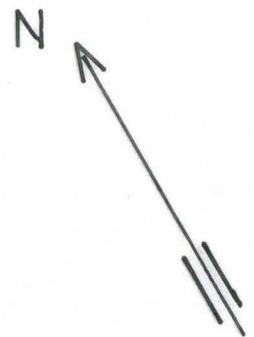


Kiven pinalukema
pohjalukema

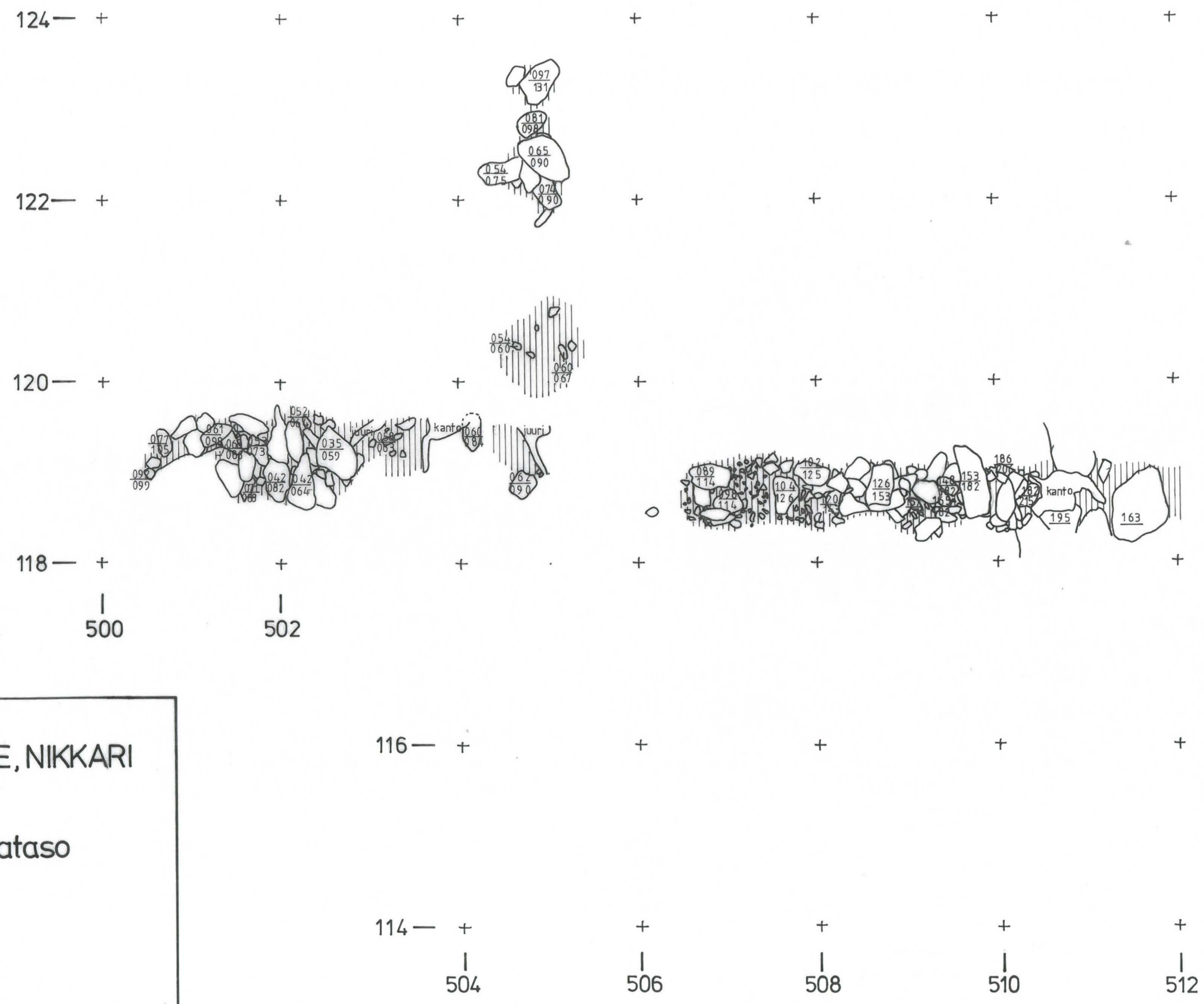
+ Paalu

 Turve

H Punainen hiekkakivi



0cm 50 100 150 200cm



MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
E. Muurimäki 1989

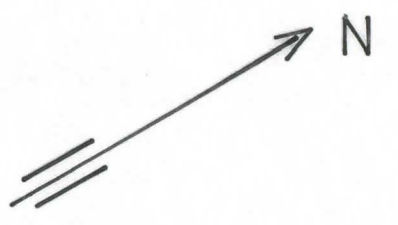
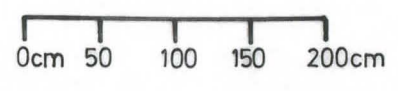
Profiilikaistakartta, pintataso
Alue A, Mk 1:50
Kp 134




Piirt. L. Spoof

MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
E. Muurimäki 1989

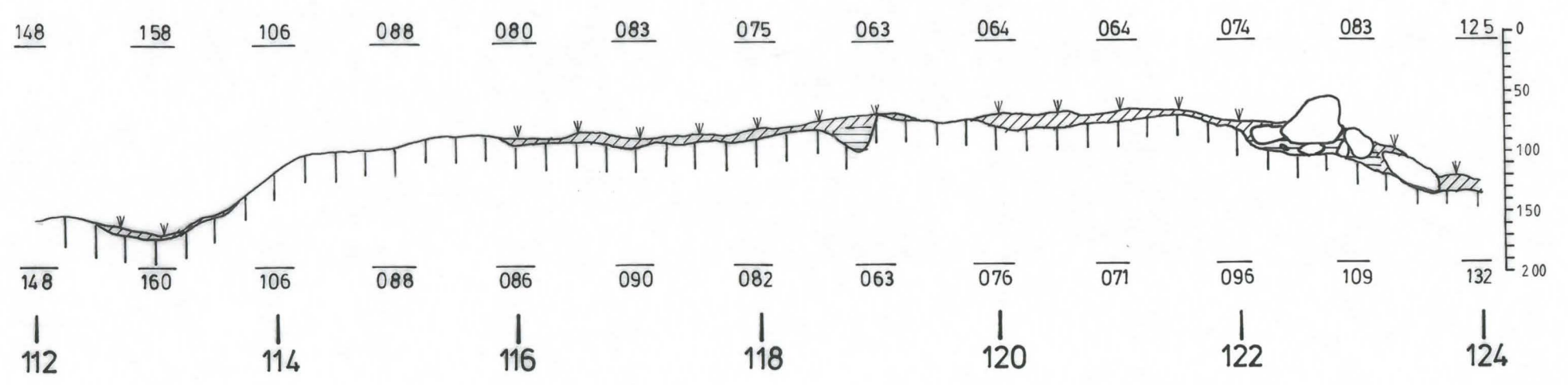
Lounais-koilinen -profiilikartta, y=505
Alue A, Mk 1:50
Kp 134

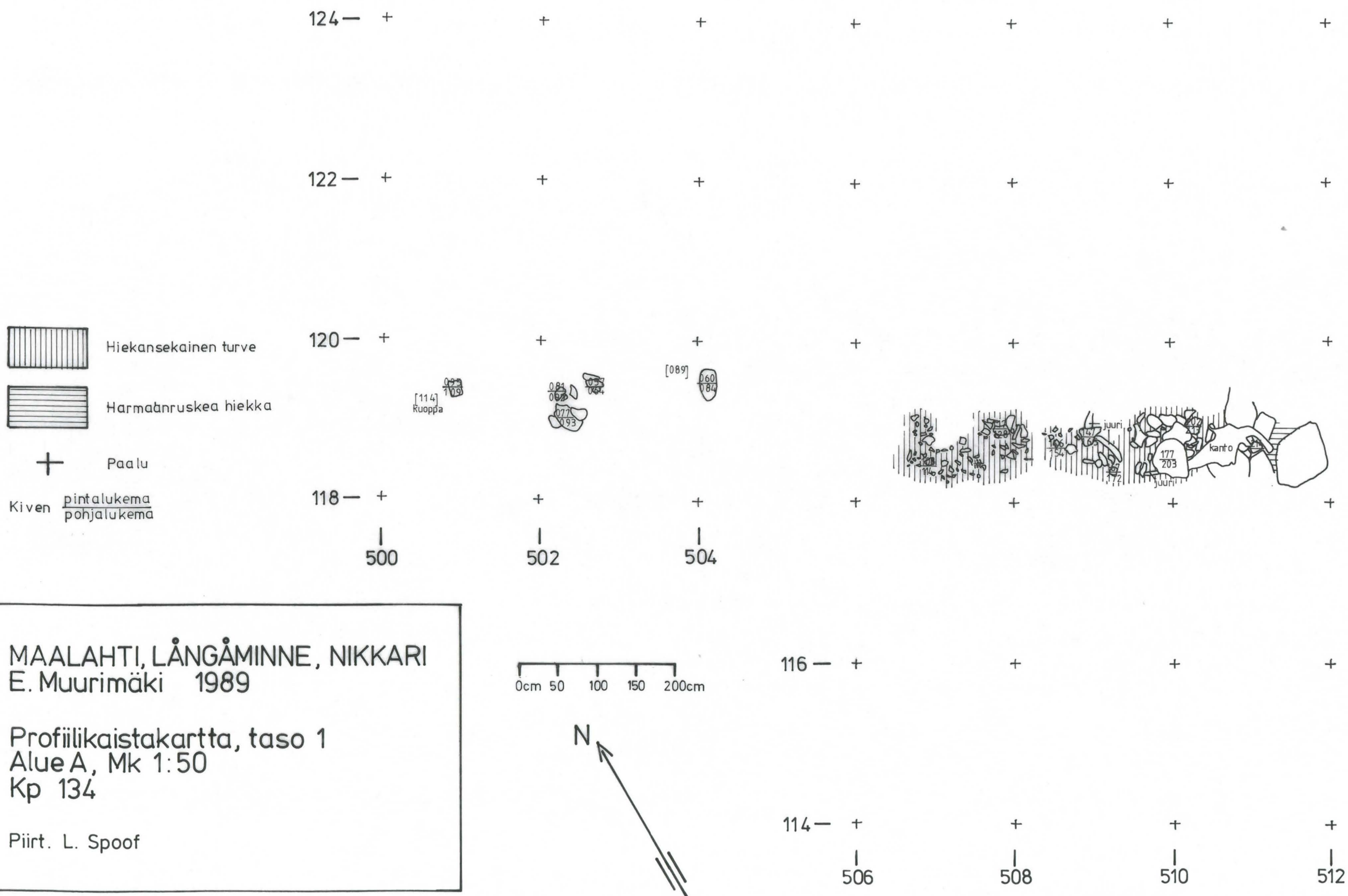
Piirt. L. Spooft



-  Turve
-  Turpeensekainen hiekka
-  Kallio

Pintalukema
pohjalukema

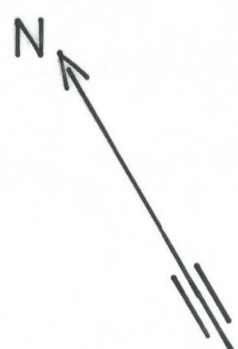
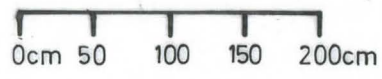


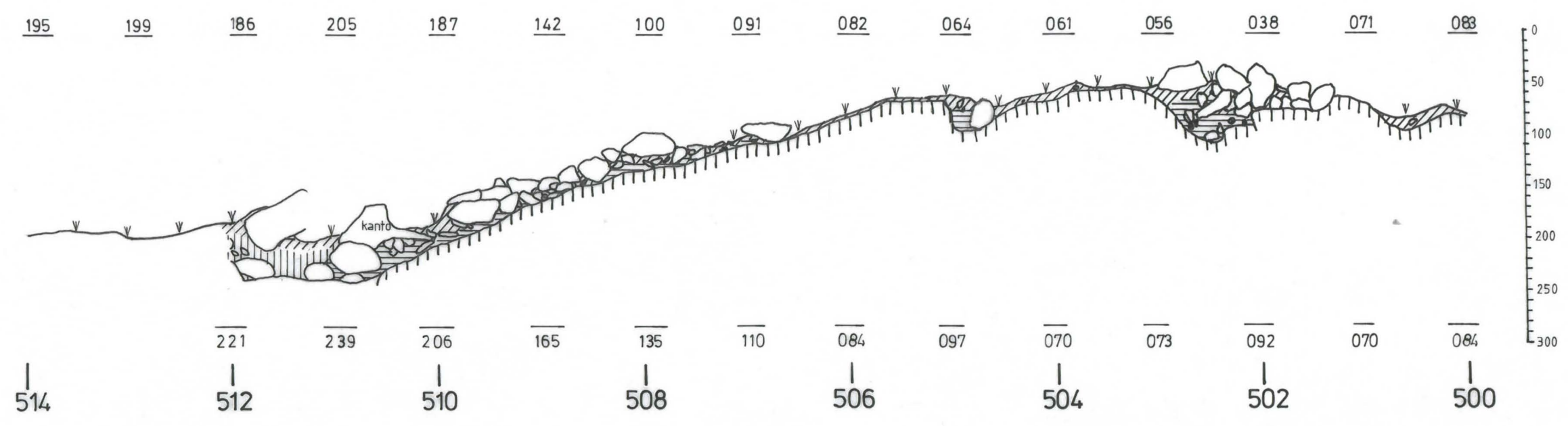


MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
E. Muurimäki 1989

Profiilikaistakartta, taso 1
Alue A, Mk 1:50
Kp 134

Piirt. L. Spooft









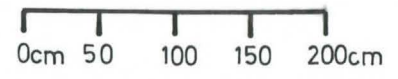
MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
 E. Muurimäki 1989

Kaakko-luode -profiilikartta, x=119
 Alue A, Mk 1:50
 Kp 134

Piirt. L. Spooft

-  Turve
-  Turpeensekainen hiekka
-  Harmaanruskea hiekka
-  Kallio

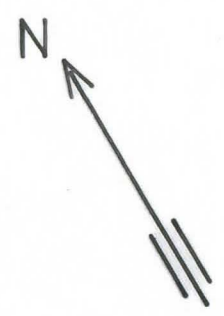
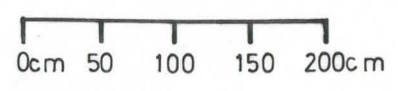
Pintalukema
 pohjalukema



MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
 E. Muurimäki 1989

Pintavaaituskartta, Mk 1:50, alue B
 Kp 134

Piirt. L. Spooft



Turpeen pintalukema
 pohjalukema

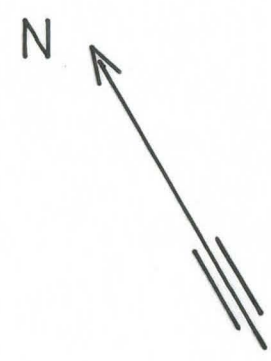
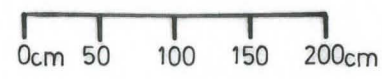
+ Paalu

102 —	$+\frac{286}{293}$	$+\frac{283}{294}$	$+\frac{292}{203}$	$+\frac{296}{301}$
		$\frac{288}{296}$	$\frac{298}{298}$	$\frac{304}{304}$
100 —	$+\frac{295}{297}$	$+\frac{290}{304}$	$+\frac{302}{302}$	$+\frac{288}{304}$
		<u>302 kivi</u>	$\frac{306}{306}$	$\frac{311}{311}$
98 —	$+\frac{296}{302}$	$+\frac{297}{304}$	$+\frac{307}{315}$	$+\frac{314}{323}$
97 —	$+\frac{298}{303}$	$+\frac{298}{302}$	$+\frac{308}{313}$	$+\frac{316}{323}$
	524	526	528	530

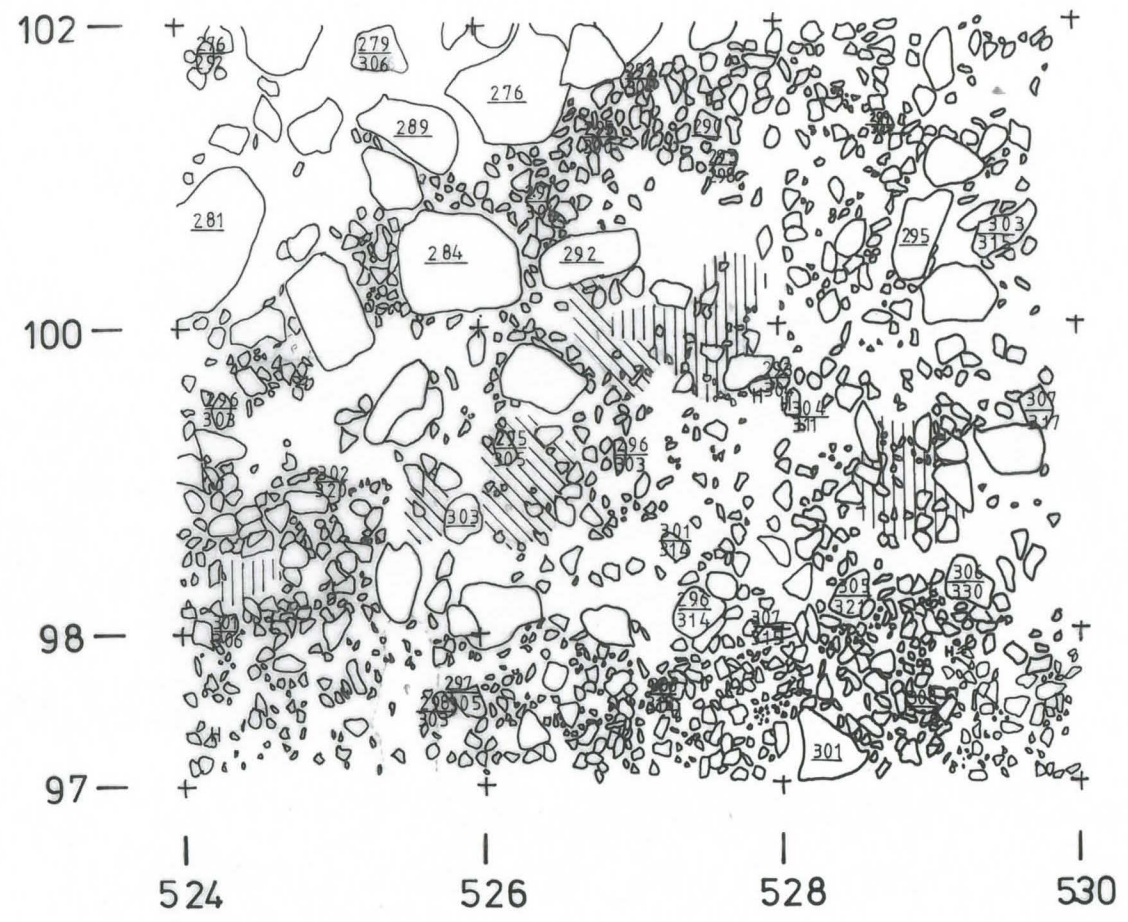
MAALAHTI, LÄNGÄMINNE, NIKKARI
 E. Muurimäki 1989

Tasokartta, pintataso, Mk 1:50
 Alue B
 Kp 134

Piirt. L. Spooft



-  Noensekainen hiekka
-  Kellanruskea hiekka
-  Harmaa soransek. hiekka
-  Kivi
-  Paalu
- Kiven pintalukema
pohjalukema
- H Punainen hiekkakivi



MAALAHTI NIKKARI
E. MUURIMÄKI 1989
Yleiskartta mk 1:2000

